

Reserapport från besök på Hacettepe Universitetssjukhus i Ankara, Turkiet

SÖF resestipendium Mars 2011

Henrik Smeds

ÖNH-kliniken

Karolinska Universitetssjukhuset

Hösten 2010 sökte jag SÖFs resestipendium med målsättningen att komma till Ankara i Turkiet. Jag hade vid ett par tillfällen haft möjlighet att lyssna till Professor Levent Sennaroglu på konferenser och blivit intresserad av hans erfarenheter av cochleära missbildningar. Han visade sig vara klinikchef på ett universitetssjukhus i Ankara med en bred otologisk verksamhet. Det, i kombination med att han är fantastiskt trevlig och Turkiet kändes som ett spännande resmål, gjorde att jag kontaktade honom och frågade om jag kunde komma på besök. Jag blev väldigt väl mottagen under en vecka i mars 2011. En del av dessa bilder presenterades på SÖFs årsmöte på Hooks herrgård i april 2011.

Hacettepe Universitetssjukhus var ursprungligen Ankaras barnsjukhus men efter senaste tillbyggnationen på 50- och 60-talen vårdas och behandlas även vuxna. På 60-talet återvände flera läkare utbildade i USA till det nya sjukhuset. Det satte en tydlig prägel på verksamheten. Än idag organiseras klinikerna efter amerikansk förebild och det märks tydligt t.ex. i utbildningen av ST-läkare.

Professor Levent Sennaroglu är utbildad på Hacettepe. Han är idag klinikchef och ansvarig för den otologiska verksamheten. Här på sitt lilla kontor strax innan morgonmötet. Varje morgon samlades överläkarna vid 8-tiden i ett rum vid expeditionerna och serverades te eller kaffe (turkiskt förstås, serveras osötat, lågsötat, medelsötat eller jättesött!) Utanför mottagning hade då ett hundratal patienter samlats innan dörrarna slogs upp. Härefter var det ett konstant "tryck" på receptionsluckan hela dagen. Levent suckade uppgivet när jag frågade varför alla kom på en gång, och förklarade att de hade flera gånger försökt att kalla patienterna till olika tider men utan resultat. Alla kommer på morgonen ändå, ofta med bussar från landet, går upp till sjukhuset och tillbringar dagen där.

ÖNH-kliniken på Hacettepe består av en "staff", överläkare, om 12 seniora specialister. Dessa är subspecialiserade inom otologi, rinologi och huvud/hals-onkologi. Utöver det ingår sex audiologer i kliniken. Fortlöpande finns två- tre "fellows", specialister under fortbildning, inom respektive område. Kliniken utför mellan 4000 och 5000 operationer per år.

På kliniken arbetar också mellan femton och tjugo ST-läkare. Intagningen till ST-tjänst baserades på vilka betyg man har från utbildningen. De bästa får välja först vilken klinik de vill specialistutbilda sig på. För att få duktiga, välmotiverade underläkare är det alltså viktigt för kliniken att vara "populär" bland de nyexaminerade sökande. ST-läkarna på ÖNH-kliniken var verkligen framåt, flera av dem var "residents" på riktigt, dvs. de bodde på sjukhuset. De var som regel mellan 25 och 30 år, ingen var gift eller hade barn.

Lokalerna var mycket små och trånga efter våra mått men utrustningen på mottagning var i princip likvärdig. Rummen bemannades till stor del av ST-läkarna. En av "chief resident", sistaårs-ST var övergripande ansvarig och gick mellan rummen. Även "staff", någon av överläkarna, kallades in ibland.

Doktors arbetsyta för journalskrivning och recept. Minimalt och datorfritt.

Myringoplastik

Retroaurikulärt eller endauralt

Packning med gelfoam och bomullstuss med Terramycin

Postoperativ antibiotika, Spektamox, i en vecka

Pat plockar tussen själv efter en vecka och droppar ytterligare två veckor

Kontroll 1 månad och ett år

Hacettepe 2011

Kolesteatom

Tympanala < > Icke-tympanala

Alltid CT

Dagkirurgi

Facialismonitor

Ingen peroperativ antibiotika

Postop antibiotika en vecka, Spektramox

Uppföljning 1v, 3v, 1m, 3m (audiogram), 6m, 1år, 2-3år

Hacettepe 2011

Kolestetomoperation

Endaural incision

Ofta mynningplastik

Endaural uppborring, "follow the pathology"

Som regel radikalhåla

Ev ossiculoplastik men stapes lämnas ofta mot trumhinnan

Hacettepe 2011

Kolesteatom

Ctrl+click för att se filmen, behövs ibland två gånger

Vänster öra. "Icke-tympanalt" kolesteatom.

Metoden för kolesteatomoperation liknar inte det jag sett tidigare. Som regel gör man radikalhålör via endaural approach. Vid "icke-tympanala" kolesteatom kan matrix lämnas på "medialväggen" och utgöra hud i radikalhålan. Detta ses på filmen. De var noggranna med att ta ner facialisåsen ordentligt.

Jodtvätt. Tygdukar.

Operationen förbereds alltid av "fellow", dvs specialist under fortbildning, och ST-läkare. Det var en tydlig rangordning där man med åren under ST fick allt mer ansvar och målkrav. År tre börjar man med myringoplastiker, år fem med kolesteatom.

Professor Sennaroglu, jag, fellow, och ST-läkare innan opstart. Utrustningen på operation var helt likvärdig med svenska förhållanden, i många fall av samma tillverkare och modell.

Kongenitalt kolesteatom och bencement

Ctrl+click för att se filmen, behövs ibland två gånger.

Vänster öra. Professor Sennaroglus erfarenhet är att kolesteatomet ofta sitter mot hammarhalsens baksida vilket ses på filmen. Bencement används ofta till ossiculoplastiker. T.ex. genom att sammanfoga malleus och incus/stapes, som på filmen, eller incus och stapes vid ett avkarierat crus longum incudis. Vid en operation som jag såg användes det även till att förlänga en för kort crus longum incudis vid en revisionsstapedektomi.

"Tonsilltårta" på operation

En morgon varje vecka var det "storrond". En verkligt klassisk manöver som man som svensk bara har hört talas om av pensionsmässiga kollegor. Alla läkare på kliniken samlas på avdelningen. Avdelningsansvariga ST-läkare drar sina patienter utantill, som regel vid fotändan av patientens säng med samtliga inträngda i patientrummet. Långa diskussioner och frågor över patientens huvud. Yngsta ST-läkaren går omkring med lampa, spatlar och spekulum på en liten bricka för att instrumenten ska finnas till hands om någon vill undersöka något.

Audiogram från patient med sudden deafness, kortisonbehandlad inneliggande.

Efter ronden samlas alla för klinikmöte resten av förmiddagen. Intressanta fall presenteras av ST-läkarna och kommenteras av alla. Även medicinstudenterna deltar här. Jag ombads presentera något och berättade om en studie om residuauhörsel på marsvin efter cochleaimplantation jag nyligen hade gjort. Imponerande många hade synpunkter och frågor, mitt intryck var att de verkligen var väl pålästa.

CI och cochleära missbildningar

>1200 CI

127 egna missbildningar

247 utvärderade missbildningar

25 ABI

Hacettepe fungerar idag som nationellt centrum för cochleaimplantation på barn med cochleära missbildningar. Turkiet har relativt många missbildningsfall då ingifte fortfarande är vanligt, ffa i landets östra delar. Professor Sennaroglu har konsekvent kartlagt alla fall som kommer till hans kännedom och använder idag ett eget klassificeringssystem. Han får många fall skickade till sig från utlandet och har byggt upp en stor databas där varje fall är kopplat till dess röntgenbilder. Under min vecka gjorde han två cochleaimplantationer på barn, den ena på en cochleahypoplasi, den andra på en common cavity, en mycket ovanlig missbildning. Han gjorde även ett hjärnstamimplantat tillsammans med en neurokirurg på ett barn med hörselnervsaplasi.

Sjukhusentrén.

Basarliv. Denna låg alldeles utanför sjukhuset. Man kunde förstås köpa "allt".

Ankaras äldsta delar. Här var befolkningen mer traditionell, kvinnorna bar t.ex. ofta sjal. I kvarteren runt mitt hotell såg det tvärtom ut som i vilken europeisk storstad som helst.

En av världens största moskéer. Jag passerade den varje morgon under promenaden till sjukhuset.

Fisk i långa rader. Ankara anses ha Turkiets bästa fiskrestauranger, trots att det inte ligger vid havet! Kollegorna på kliniken var väldigt generösa och bjöd på middagar hemma eller på restaurang varje kväll.

Så här bra har man det som SÖF-stipendiat! Kaffe i vårsolen tillsammans med någon man vill lära sig mer av. Kan det bli bättre?

Stort tack till SÖF för den här möjligheten.